

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 2 S 24, 1 – 4 + 10

Text: 2 S 24, 11 – 13 *Ráno, když David vstal, stalo se slovo Hospodinovo ke proroku Gádovi, Davidovu vidoucímu: "Jdi a promluv ke Davidovi: Toto praví Hospodin: Předkládám ti trojí; jedno z toho si vyber a také s tebou naložím." Gád přišel ke Davidovi a oznámil mu: "Má na tebe dolehnout sedm let hladu v tvé zemi? Nebo chceš tři měsíce utíkat před svými protivníky, kteří tě budou pronásledovat? Anebo má řídit ve tvé zemi po tři dny mor? Nuže tedy rozvaž, co mám vyřídít tomu, který mě poslal."*

Milí přátelé, nerad vybírám pro kázání texty, které příliš okatě korespondují s aktuální situací posluchačů. Protože to se pak člověk snadno nechá strhnout ke znásilnění biblického textu a lehce vnáší do bible to, co tam není. Na druhou stranu, jsme-li si tohoto nebezpečí vědomi, je dobré hledat v bibli paralely k tomu, co zrovna prožíváme, protože nám to bibli zpřítomňuje a činí její zvěst aktuální.

Nuže dnešní text hovoří o zákeřné epidemii moru, kterému v Izraeli padlo za obět' sedmdesát tisíc mužů. Udivující je zejména rychlost, s jakou se nemoc rozšířila za pouhé tři dny. Ještě nedávno bychom takové informaci ani moc nevěřili. Nicméně důležitější je, do jakých teologických souvislostí bible tuto událost zasazuje.

Předcházející 23. kapitola se zmiňuje o třiceti Davidových bohatýrech, což byli charizmatičtí a nadaní bojovníci, skrze něž Hospodin vysvobozoval Izrael od nepřátel. Tuto zmínku je třeba správně pochopit. Znamená, že Izraelci vždycky vítězili tehdy, když se spoléhali ne na početnou armádu, ale na Hospodina a na jeho věnost. Ať už to bylo za Mojžíše, Jozua, Gedeona nebo Davida. Královský zákon, uvedený v Deuteronomiu v 17. kap. říká: „Ustanovíš nad sebou za krále jen toho, koho si vyvolí Hospodin, tvůj Bůh. Avšak ať nemá mnoho koní a ať neuvádí lid zpátky do Egypta, aby měl více koní. Také ať nemá mnoho žen, aby se jeho srdce neodvrátilo od Boha. Ani stříbra a zlata ať nemá příliš mnoho.“ A prorok Jeremiáš dokonce řekne: „Proklet buď muž, který doufá v člověka, opírá se o pouhé tělo a srdcem se odvrací od Hospodina.“ Kdybychom to chtěli shmout do jednoduché věty, pak v pozadí stojí myšlenka, že síla lidu není ve vojenské moci a ekonomické síle, ale v jeho víře. Není v počtech, ale v hodnotách, které lidé vyznávají. Není v síle těla, ale v síle ducha. Tyto základní věci je potřeba si říci, než se pustíme do výkladu dnešního textu.

V následující 24. kap. čteme, že se král David rozhodl provést sčítání lidu. Kdybychom neznali ony souvislosti, které jsme si před chvílí uvedli, nepochopili bychom, co je na takovém činu špatného. Sčítat lidi, to je prostě statistika, která sama o sobě není ani špatná ani dobrá. Je prostě suchá. Ale my musíme zkoumat pohnutky, které Davida k tomuto kroku vedly. A teprve ony pohnutky jsou tím, co se dostává do rozporu s Hospodinovým zákonem. Pro Davida jako by přestalo být důležité, čemu lidé věří, nýbrž kolik jich je. To je částečně i slabina dnešní demokracie, že vítězí nikoliv myšlenka, nýbrž většina. Vítězství je prostě v počtech. Vítězí ten, kdo má více voličů, kdo má více zákazníků, kdo má více shlédnutí na internetu, více lajků na facebooku. A už je lhostejno, zda jde o myšlenku dobrou nebo zhoubnou. Proto bible učí, že je důležitější, aby člověk vyznával pravé hodnoty, spoléhal na Hospodina a neopíral se o lidské masy. V bibli čteme: „Nepřidáš se k většině, páchá-li zlo.“ Jenže král David chtěl vědět, zda se může spolehnout právě na ty počty, na voličskou základnu, na početnou armádu a ekonomickou soběstačnost. Lidem se prostě zdá, že spoléhat na Boha je v dnešní době hodně naivní a že síla je přece v člověku a jeho schopnostech. A tak král David vydá pokyn ke sčítání lidu. Zavolal si svého armádního generála Jóaaba a poručil mu: „Obejdi všechny izraelské kmeny od Danu až k Beeršebě. Spočítejte lid, chci znát počet lidu.“ Jaká nás síla. Slouží ke cti Jóabově, že mu v té chvíli v mysli zablikala červená kontrolka a on králi namítl: „Necht' Hospodin, tvůj Bůh, zvětší lid jak chce, třeba stokrát. Kéž na vlastní oči to král, můj pán, vidí. Ale proč král, můj pán, o to tak stojí?“ Jóab přesně vyjádřil to, co už jsem naznačil: Je třeba zkoumat pohnutky, které Davida k tomuto kroku vedly. Proč David tak stojí o to, vědět, kolik má bojeschopných mužů? Proč tak dá na statistiky, volební odhady a průzkumy veřejného mínění? Proč se tím nechává uhranout? Bible to hodnotí teologicky jednoznačně jako nedůvěru Hospodinu.

Ale může za to David? Pozornému čtenáři jistě neunikne, co říká 1. verš: Hospodin znovu vzplanul proti Izraeli hněvem a podnítil Davida proti nim: „Jdi, sečti Izraele a Judu!“ Že by sám Hospodin pokoušel Davida k porušení svých příkázání? To je divné. Bible však tímto způsobem vyjadřuje jednoduchou pravdu, že „jaký lid, takový král“. Davidovo sčítání je jakýmsi Božím trestem za to, že celý lid odpadl od důvěry v Hospodina. Proto čteme, že Hospodin vzplanul proti Izraeli hněvem a podnítil Davida k takovému kroku. Brzy však mají

Izraelci na vlastní kůži pocítit, že spoléhání na masy a na bojeschopnost a na ekonomickou prosperitu a na vysoké HDP, prostě na zdraví a sílu je liché a pomíjívé.

Je velmi zajímavé sledovat, jak si dál počíná král David. Písmo svaté nezastírá poklesky ani těch největších biblických hrdinů. Státnická velikost krále Davida je však v tom, že on si své poklesky uvědomí a dovede se z nich poučit. Už ve chvíli, kdy se David dozvídá výsledek sčítání, uvědomuje si svou chybu a my vzápětí čteme: „Ale potom měl David výčitky svědomí, že dal lid sečíst. David volal k Hospodinu: "Velmi jsem zhřešil, že jsem to učinil. Nyní, Hospodine, sejmí prosím ze svého služebníka vinu; počínal jsem si jako velký pomatenec."

Jsou politici, kterým jde jen velmi těžko přes pusy slovíčko: „Odpusťte mi“. A někteří to za celý svůj život nesvedou vůbec. David však sám sebe nazývá pomatencem a prosí Hospodina o odpuštění.

A Hospodin mu odpouští. Zbývá však ještě uvést vše na pravou míru. Aby lidé už jednou konečně pochopili, jak se věci opravdu mají, a že, jak píše apoštol Pavel, „nezáleží na tom, kdo chce, ani na tom, kdo se namáhá, ale na Bohu, který se smilovává.“ A tak Hospodin dává králi na výběr ze tří možností poučení. „Má na tebe dolehnout sedm let hladu v tvé zemi? Nebo chceš tři měsíce utíkat před svými protivníky, kteří tě budou pronásledovat? Anebo má řídit ve tvé zemi po tři dny mor?“ A David vyznává: „Je mi velmi úzko. Necht' tedy prosím padneme do rukou Hospodinu, neboť jeho slitování je nesmírné, jen at' nepadnu do rukou lidských.“ Lidé dovedou být velmi krutí. Upadnout v nemilost u hladových a frustrovaných lidí, to může být pro krále, který sedm let nedovede lidem zajistit chléb, zcela likvidační. Upadnout do rukou nelítostných nepřátel je neméně zlé. David si uvědomuje, že lépe je padnout do rukou Hospodinu, protože u něj je alespoň naděje, že bude hnut lítostí. „Hospodin tedy dopustil na Izraele mor od toho jitra až do určeného času. I pomřelo z lidu od Danu až k Beer-šebě sedmdesát tisíc mužů. Pak vztáhl anděl svou ruku nad Jeruzalém, aby v něm šířil zkázu. Ale Hospodina pojala nad tím zlem lítost. I řekl andělu, jenž šířil mezi lidem zkázu: "Dost, již přestaň." Hospodinův anděl byl právě u humna Aravny Jebúsejského.

Co se tam tenkrát stalo? David vystavěl na humně Hospodinu oltář, na kterém obětoval oběti zápalné a pokojné. Aravna Jebúsejský, kterému to humno patřilo, když viděl, co se v Izraeli děje, nabídl králi zdarma jak humno, tak dobytek k obětem a jako dříví dokonce vlastní hospodářské nářadí. To je při katastrofě takových rozměrů jistě chvályhodné nabídnout zdarma své humno jako humanitární gesto. David se ale pochlapil a řekl: „Ne! Koupím to od tebe za plnou cenu. Nebudeš přece dotovat krále. Přece Hospodinu, svému Bohu, nepřinesu obět', která by mě nestála ani korunu.“ Obět', která člověka nic nestojí, není obět'. Tím, že David Aravnovi zaplatil, vzal fakticky vinu na sebe. Postavil Hospodinu oltář a přinesl zápalné i pokojné oběti. Zápalná obět', která byla celá spálena, tzv. celopal, vyjadřuje celostné sebevydání Bohu. A obět' pokojná vyjadřuje díky a chválu za Boží pokoj. To vše přinesl Bohu David. Nakonec pak čteme: „Hospodin vyslyšel modlitby za zemi, a tak se ta rána od Izraele odvrátila.“

Z textu není úplně jasné, zda Davidova bohoslužba byla důvodem či následkem zastavení morové rány. Je však rozhodně obrazem jeho obnoveného vztahu s Bohem. V této souvislosti připomínám slovo ap. Pavla, které je zvláště dnes zjevně aktuální: „Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou obět'; to at' je vaše pravá bohoslužba.“ Kdo by to byl řekl, že i takové šití roušek pro potřebné může být bohoslužbou, která nám není odepřena, ale naopak jsme k ní vyzváni.

Bratři a sestry, sledovali jsme příběh jednoho slavného krále. Ale jeho sláva nebyla v moci, ani v početné armádě, ani v penězích ani v bohatství. Byl chybuující, jako každý člověk. Jeho velikost byla ve schopnosti činit pokání. A Bůh prostě má pro kající hříšníky slabost. Mějme i my naději a slitování pro všechny chybuující, hříšné a pyšné. Mějme naději pro sebe i pro druhé.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty ses obětoval za nás. Sám sebe jsi zmařil pro naši záchranu. Dej, at' i my jsme schopni přinášet oběti, poučit se ze svých chyb, činit pokání, mít slitování pro všechny hříšníky a mít naději pro sebe i pro všechny, kteří jsou kolem nás. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, voláme k tobě jako církev rozptýlená, církev po domech, a přece spojeni tvým Duchem svatým. Modlíme se jeden za druhého, za ostatní členy sboru, s nimiž se teď nepotkáváme, myslíme na ty, vedle nichž v kostele běžně sedáváme a teď nemůžeme. Prosíme za ty, kteří jsou úplně sami, kteří nikoho nemají, kterým ani nikdo nezavolá, jak se mají, jak se jim vede, prosíme za ty, kterým nemá kdo nakoupit, za ty, kdo prožívají úzkost a strach. Prosíme za ty, kteří si s něčím nevědí rady a jestli jim třeba nemůžeme nějak pomoci. Prosíme za lidi nemocné, kteří se bojí, aby se jim k jejich nemoci nepřidala ještě další náказa. Moc se přimlouváme za zdravotníky, hasiče, policisty a všechny, kdo jsou denně v terénu a v kontaktu s veřejností. Chraň, Pane, zvláště ty, na jejichž práci závisí zdraví a pomoc pro potřebné. Modlíme se za lidi v ostatních zemích, např. v Itálii či Španělsku. Prosíme za ty, kteří se pokoušejí současně dění nějak si po svém pro sebe vyložit. Prosíme, dej, aby nalézali posilu ve slovech Písma svatého a v kázáních kazatelů církve. Pane, prosíme za představitele naší země, za to, aby měli vízu, jak dál, aby zvládali náročné úkoly a tlaky, kterým jsou vystaveni. Prosíme za církev, aby byla majákem, světem, které ukazuje k tobě. Amen.*